

บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา

ROLES OF NAKHONRATCHASIMA PROVINCE ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION IN NAKHONRATCHASIMA TOURISM DEVELOPMENT

อิสริย์ ภักดีศรีแพง¹ ดร.รัตพงษ์ สอนสุภาพ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจำนวน 8 คน และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวใน 5 อำเภอๆ ละ 3 คน รวม 15 คน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกด้วยตนเอง (In-dept Interview) และศึกษาจากเอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ (Interpretation) ซึ่งได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ที่ได้จดบันทึกจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือเป็นปรากฏการณ์ที่มองเห็น และวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสาร (Document research) หลังจากนั้นทำการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive) โดยการเขียนเป็นประโยคหรือข้อความ ตามแนวกรอบทฤษฎี หรือตอบปัญหาของการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง มีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง-ดี องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในความรับผิดชอบ แต่มีนโยบายและแผนงานในการพัฒนาการท่องเที่ยว เน้นการสนับสนุนการจัดกิจกรรมของหน่วยงานต่างๆ ที่ถูกบรรจุเข้าไปในปฏิทินการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) มาส่งเสริมเป็นลำดับต้น เมื่อเทียบงบประมาณที่มีอยู่กับพื้นที่รับผิดชอบ 32 อำเภอ ถือว่ายังไม่พอเพียง จึงทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต

² อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต

วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มีนาคม 2557)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว ยังไม่มีความเข้าใจถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาในด้านการท่องเที่ยว ทราบเพียงบทบาทด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และมีความคาดหวังให้สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมทุกระดับ และเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยผู้ศึกษาเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมาภายใต้บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัด 3 ด้าน คือ ด้านบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านการวางแผนนโยบายและแผนงาน

คำสำคัญ: บทบาท, องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา, การท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา

ABSTRACT

This research aimed to investigate the roles of the Nakhonratchasima Province Administrative Organization in Nakhonratchasima's tourism development . This research is a qualitative research by assume example from 6 of Nakhonratchasima Province Administrative Organization's CEO, 15 entrepreneurs involved in Nakhonratchasima tourism. The research used in-dept interviews and document research to be an instrument directly focus to the target group. The research results are summarized by descriptive statistics and Inferential Statistics. Personnel of Nakhonratchasima Province Administrative Organization related to the sample understanding the role of the organization for the tourism development in the province is moderate to good. The organization not directly responsible for any tourist attractions but has the roles only to emphasis on supporting the activities of other government agencies by focusing on the activities to be entered in the calendar of the Tourism Authority of Thailand to promote a priority. Problems and obstacles in the development of tourism is a lack of budget, compared with the mission and size of the area that needs to be spread across the 32 districts.

Entrepreneurs are recognize Nakhonratchasima Province Administrative Organization as an organization that responsible for the construction, repair, transportation , water resources. They are expected to get support in both tourist budget

and activities budget. There are 3 branches need to be considered which are personel, budget, policy and planning in order to develop tourist in Nakhonratchasima.

KEYWORDS : Roles , Nakhonratchasima Province Administrative Organization , Nakhonratchasima tourism

บทนำ

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย เพียงจังหวัดละหนึ่งแห่ง ยกเว้นกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ องค์การบริหารส่วนจังหวัด จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการสาธารณประโยชน์ในเขตจังหวัด ตลอดทั้งช่วยเหลือพัฒนางานของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อไม่ให้ภารกิจงานเกิดความซ้ำซ้อน โดยมีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งจังหวัด

ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ในฐานะองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน มีงบประมาณมากที่สุดระดับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่ในการรับผิดชอบครอบคลุมทั้งจังหวัด มีความพร้อมด้านบุคลากร จะต้องตระหนักเรื่องการกำหนดนโยบายในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในจังหวัดและให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ทั้งการวางนโยบายด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมการอนุรักษ์และให้เกิดการพัฒนาในเวลาเดียวกัน การให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชน การบริการและสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว นับเป็นอุตสาหกรรมด้านการบริการที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและทำรายได้ให้ประเทศในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ ในฐานะที่เป็นแหล่งรายได้จากต่างประเทศที่สำคัญที่สุดทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนปีละหลายแสนล้านบาท ซึ่งส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศก่อให้เกิดการจ้างงาน สร้างอาชีพแก่ประชาชน และเกิดการพัฒนาสาธาณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ อย่างมากมาย เพื่อรองรับกับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

นครราชสีมา เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง เนื่องจากมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมเยือนจำนวนมาก โดยในปี 2554 มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชมเยือนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน

วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มีนาคม 2557)

5,632,780 คน และในปี 2555 จำนวน 5,913,214 คน นำรายได้มาสู่จังหวัดเป็นจำนวนมหาศาล หากคูณผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีการรวบรวมและจัดทำเป็นสถิติ (สำนักงานคลังจังหวัดนครราชสีมา) สาขาโรงแรมและภัตตาคาร มีค่าเท่ากับ 1,519 ล้านบาท สูงขึ้นจากในปีที่ผ่านมา 41 ล้านบาท อัตราขยายตัวของมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาขยที่ขยายตัวร้อยละ 4.5 หมวดโรงแรม ค่ายพัก และที่พักชั่วคราว ขยายตัวร้อยละ 3.8 หมวดโรงแรม ขยายตัวร้อยละ 3.4 เป็นผลจากจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น จากการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดและการจัดงานต่าง ๆ เช่น เทศกาลแห่เทียนเข้าพรรษา เทศกาลอาหารบั้งย่าง งานปากช่องควายเฟสดีวัล รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวและนักลงทุน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวและนักลงทุนเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาที่มีศักยภาพ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ

จังหวัดนครราชสีมามีสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติหลายแห่ง มีความหลากหลาย มีจุดเด่นที่แตกต่างกัน ในลักษณะแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อน หย่อนใจ แหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัย และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ , สวนอ่งุ่น ฯลฯ

2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

สถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในจังหวัดนครราชสีมาที่มีชื่อเสียงเป็นในระดับ ประเทศ เช่น ปราสาทหินพิมาย , แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท , วัดที่มีพระสุปฏิปัน โณ และจิตรกรรมฝาผนังโบราณหลายแห่ง

3) แหล่งท่องเที่ยวทางประเพณี วัฒนธรรม

นครราชสีมาจัดงานประเพณี ซึ่งเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงในระดับชาติ เช่น งานแห่เทียนเข้าพรรษา ซึ่งมีความงดงามไม่ยิ่งหย่อนกว่าจังหวัดอุบลราชธานี , งานฉลองวันแห่งชัยชนะที่วสุรนารี , งานเทศกาลเที่ยวพิมาย ฯลฯ

4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ

จังหวัดนครราชสีมามีสนามกอล์ฟมาตรฐานและอุตสาหกรรมการผลิตไวน์ที่มีชื่อเสียง เช่น สวนอ่งุ่นเอกชนในพื้นที่เขาใหญ่ อ.ปากช่อง ฯลฯ

ในหลายปีที่ผ่านมา อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของนครราชสีมา เป็นธุรกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็ว แข่งกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ทั้งการขยายตัวของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง หรือเทคโนโลยี ในทางกลับกันการเปลี่ยนแปลงของกระแสเหล่านี้ก็กลับเป็นการ

สร้างปัญหาและรบกวนธรรมชาติมากยิ่งขึ้น ความเจริญในท้องถิ่นอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมประเพณีและเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงบทบาทขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนครราชสีมาที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนงานที่เหมาะสมในการรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และเพื่อเป็นการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดผลกระทบที่เกิดจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น การรुक้าพื้นที่ป่าสงวน การเข้าพื้นที่ท่องเที่ยวโดยไม่มีกำกักจำนวนนักท่องเที่ยว ฯลฯ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาในการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษานโยบายและมาตรการในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาของการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงบทบาท และกระบวนการจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาในการพัฒนาการท่องเที่ยว
2. ทำให้ทราบถึงปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
3. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ คัดเลือกกลุ่มประชากรจากระดับผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว จำนวน 8 คน และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผสมผสานกัน คือ สัมภาษณ์แบบมาตรฐาน (Standard Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างของคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการสัมภาษณ์กึ่งมาตรฐาน (Semi Standard Interview) ที่ไม่มีการตั้งคำถามไว้ล่วงหน้ามาใช้ร่วมกันทั้งสองวิธี โดยเป็นการตั้งคำถามเฉพาะหน้าแทรกในระหว่างสัมภาษณ์ เมื่อพบประเด็นที่น่าสนใจในขณะสนทนา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยมากยิ่งขึ้น และศึกษา บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องมาประกอบการวิเคราะห์และการศึกษาครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ (Interpretation) ซึ่งได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ที่ได้จัดบันทึกจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือเป็นปรากฏการณ์ที่มองเห็น รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร หลังจากนั้นจะได้ทำการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive) โดยการเขียนเป็นประโยคหรือข้อความ ตามแนวกรอบทฤษฎี หรือตอบปัญหาของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1. บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายทุกคน ระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด รองมาคือปริญญาโท มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งประมาณ 5-10 ปี มีความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนครราชสีมาต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง-ดี ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยว แต่เคยศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีงบประมาณในการพัฒนาจังหวัด ในทุกๆ ด้าน ประมาณ 1,500 ล้านบาท ต่อปี ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ใน ความรับผิดชอบ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวจะอยู่ในพื้นที่การรับผิดชอบของเทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล มีนโยบายและแผนงานในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเน้นการสนับสนุนการจัดกิจกรรมของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา สมาคม ชมรม ที่เป็นกิจกรรมหลักของจังหวัดหรือท้องถิ่น โดยเน้นพิจารณา

กิจกรรมที่ถูกบรรจุเข้าในปฏิทินการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) มาส่งเสริมเป็นลำดับต้น

2. ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 25-50 ปี การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี-ปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างที่เป็นคนในพื้นที่ และบางส่วนเป็นเจ้าของกิจการ จากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความสับสน เนื่องจากเข้าใจว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) คือหน่วยงานเดียวกันกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ส่วนผู้ที่รู้จักว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นคนละหน่วยงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีความเข้าใจว่ามีหน้าที่ในการก่อสร้าง ซ่อมแซม เส้นทางคมนาคม แหล่งน้ำ หากพูดถึงเรื่องการท่องเที่ยวผู้ประกอบการจะนึกถึงการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

3. ความคาดหวังของผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ 5 อำเภอ ได้แก่ ปากช่อง วังน้ำเขียว พิมาย ปักธงชัย โชคชัย ส่วนใหญ่พบว่า มีความต้องการให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสนับสนุนการท่องเที่ยวทั้งในด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม ทั้งงานประจำปี และกิจกรรมระดับชุมชน ให้กิจกรรมเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง การจัดอบรมแก่บุคลากร หรือสนับสนุนงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อจัดกิจกรรมเท่านั้น ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้ประกอบการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาฯ ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ประกอบการมากนัก ประชาชนและผู้ประกอบการยังไม่มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และมีความเข้าใจว่ามีหน้าที่หลักในการสนับสนุนงบประมาณจัดกิจกรรมเท่านั้น

4. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีวาระคราวละ 4 ปี ซึ่งเมื่อมีการเลือกตั้งใหม่ หากมีการเปลี่ยนแปลงนายกฯ แนวนโยบายในการบริหารงานก็จะเปลี่ยนไป ทำให้ไม่เกิดความต่อเนื่องของโครงการและการพัฒนา

5. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดคือปัญหาความไม่เพียงพอของงบประมาณเมื่อเทียบกับภารกิจและขนาดของพื้นที่ที่ต้องกระจายงบประมาณลงไปให้ทั่วถึงทั้ง 32 อำเภอ แต่ในขณะที่ผู้ประกอบการกลับมองว่างบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาฯ มีจำนวนมาก แต่เน้นหนักไปทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ยังไม่ให้ความสำคัญเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวมากเท่าที่ควร อีกทั้งปัญหาเรื่องบุคลากรระดับปฏิบัติการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาฯ ที่ยังมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวน้อย คิดเพียงแต่จะ

สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมแก่หน่วยงานในพื้นที่เท่านั้น ยังเป็นการทำงานเชิงรับ ไม่มีการทำงานเชิงรุก

บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาในการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้านต่างๆ

บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ยังไม่มีการออกสำรวจอย่างจริงจัง เนื่องจากไม่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จะอยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีเพียงการออกสำรวจร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมา แต่มิได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำเป็นข้อมูลพื้นฐานทางการท่องเที่ยว

บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีฝ่ายประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยว สังกัดสำนักปลัดฯ ที่มีหน้าที่จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร โบรชัวร์ โปสเตอร์ ฯลฯ เพื่อใช้แจกจ่ายแก่ประชาชนทั่วไป หรือนักท่องเที่ยวที่เข้ามาสอบถามข้อมูล ทั้งที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ฯ และศูนย์ประสานงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ประจำอำเภอ สื่อโทรทัศน์ มีการจัดทำวีดิทัศน์แนะนำแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งมีการให้ข้อมูลทางโทรศัพท์แก่นักท่องเที่ยวและผู้สื่อข่าวที่โทรเข้ามาสอบถามข้อมูลอีกด้วย และในช่วงเทศกาลได้มีการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาสาสมัครมูลนิธิ ในการดูแลความปลอดภัย และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

บทบาทด้านการจัดเตรียมและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้บริการ นักท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีการจัดทำและปรับปรุง ซ่อมแซมเส้นทางคมนาคมซึ่งได้รับการถ่ายโอนมาจากกรมทางหลวงชนบท ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยว มีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดอบรมเพิ่มศักยภาพอาสาสมัครตำรวจท่องเที่ยว เพื่อเป็นกำลังเสริมของตำรวจท่องเที่ยวในการประจำยังแหล่งท่องเที่ยวหลักๆ ของจังหวัดนครราชสีมา เช่น ปราสาทหินพิมาย อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ฯลฯ เพื่อคอยให้ข้อมูล อำนวยความสะดวก ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

บทบาทในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมกิจกรรมในพื้นที่ ทั้งที่เป็นกิจกรรมขององค์กรเอง หรือร่วมกับหน่วยงานอื่นในแต่ละอำเภอ เช่น การจัดงานฉลองวันแห่งชัยชนะของท้าวสุรนารี หรืองานย่าโม ซึ่งเป็นงานประจำปีของจังหวัดนครราชสีมา รวมถึงงานประจำอำเภอ ผ่านการจัดทำโครงการของศูนย์ประสานงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ประจำอำเภอ หรือการขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่อำเภอ เช่น ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีลอยกระทง ฯลฯ

บทบาทในการวางแผนและนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีการวางนโยบายและแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาโดยมุ่งเน้นการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการท่องเที่ยว มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้การจัดกิจกรรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีการวางแผนจัดเตรียมการอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้ง 58 โรงเรียน เพื่อเป็นมัคคุเทศก์น้อยในชุมชนของตนเอง ส่งเสริมการศึกษาดูงานในแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ และมีชื่อเสียง เพื่อนำความรู้กลับมาปรับใช้ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

บทบาทด้านส่งเสริมตลาดท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีการประสานสื่อมวลชนในพื้นที่ ทั้งสื่อส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้จัดทำข่าวการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวขององค์กร เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบและเกิดความต้องการเดินทางเข้าพื้นที่เพื่อร่วมกิจกรรมต่อไป และมีการเชิญชวนบรรณรักษ์ให้บุคลากรในสังกัดสวมใส่ผ้าพื้นเมืองของจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้า ทั้งผ้าไหม และผ้าหางกระรอก ซึ่งเป็นสินค้าขึ้นชื่อ เป็นแหล่งผลิตที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศ อีกทั้งนำผู้ประกอบการไปเปิดตลาดในหลายพื้นที่ ทั้งในจังหวัดนครราชสีมาและกรุงเทพมหานคร

ปัญหาและอุปสรรค

จากการสัมภาษณ์บุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ทั้งระดับผู้บริหาร ระดับหัวหน้าส่วนราชการ และระดับปฏิบัติงาน พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

ด้านบุคคล

บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในท้องถิ่นมากกว่าการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นการพัฒนาที่สามารถเห็นเป็นรูปธรรม ในขณะที่การท่องเที่ยวต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และไม่เกิดประโยชน์ด้านฐานเสียงของนักการเมืองระดับท้องถิ่นเท่าการดูแลด้านโครงสร้างพื้นฐาน

บุคลากรยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลายแขนง ทั้งธุรกิจที่พัก ร้านอาหาร ระบบขนส่งมวลชน สินค้าที่ระลึก ฯลฯ และเป็นธุรกิจที่นำรายได้มาสู่พื้นที่เป็นจำนวนมาก

ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจเฉพาะด้านการท่องเที่ยว หัวหน้าศูนย์ประสานงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประจำอำเภอทั้ง 5 อำเภอ ตำแหน่งคือ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป และภาระงานมิได้มีการดูแล หรือส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยตรง ยังคงมีความเข้าใจว่าภารกิจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา คือการสนับสนุนงบประมาณในการจัดงานประเพณี หรือกิจกรรมทางการท่องเที่ยว แก่หน่วยงานในพื้นที่แต่ละอำเภอ

ด้านงบประมาณ

นับตั้งแต่ปี 2546 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาบริการการท่องเที่ยว เช่น การจัดอบรมแก่หน่วยงาน ผู้ประกอบการ หรือการสนับสนุนงบประมาณในการจัดงานประเพณีในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบได้ คงเหลือแต่เพียงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านสื่อเท่านั้น และในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา แม้งบประมาณในการบริหารงานต่อปีดูเหมือนจะมาก หากแต่ไม่มีการจัดสรรงบประมาณตามศักยภาพทางการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่ งบประมาณด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว เมื่อเทียบกับการพัฒนาด้านอื่นๆ แล้วนั้น ยังถือว่าน้อยและไม่เพียงพอ ไม่สามารถกระจายได้ทั่วถึงทั้ง 32 อำเภอ กิจกรรมและงานประเพณีที่ได้รับงบประมาณในการสนับสนุน ส่วนใหญ่ต้องได้รับการพิจารณาจากผู้บริหาร ซึ่งบางพื้นที่ไม่ใช่พื้นที่ๆ เป็นฐานเสียงทางการเมือง งบประมาณที่ได้รับก็จะลดหลั่นกันลงไป

ด้านนโยบายและแผนงาน

จากการที่ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ทำให้แผนพัฒนาและนโยบายในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเป็นไปในลักษณะภาพกว้าง ไม่มีการกำหนดเป็นนโยบายที่เร่งด่วน และขาดความจริงจังในการวางแผนระยะยาวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบร่วมกับหน่วยงานและชุมชนในพื้นที่ จึงออกมาในภาพของการสนับสนุนงบประมาณเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะ

ด้านบุคคล

ควรจัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ให้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาการท่องเที่ยว และดำเนินการจัดอบรมด้านการจัดการท่องเที่ยวหลักสูตรระยะสั้นแก่หัวหน้าส่วนราชการและผู้ปฏิบัติงานในสังกัด เพื่อให้มีการร่วมมือพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะยาว รวมถึงให้บุคลากรมีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานทางการท่องเที่ยว เพื่อใช้ในการจัดทำแผนงาน หรือการฝึกอบรม

ด้านงบประมาณ

ควรจัดสรรงบประมาณตามศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ไม่ควรใช้เกณฑ์ความพึงพอใจของผู้บริหารองค์กร หรือใช้พื้นที่ๆ เป็นฐานเสี่ยงในการจัดการเลือกตั้งเป็นตัวกำหนดในการกระจายงบประมาณ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครราชสีมา เพื่อจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวได้ถูกต้อง และสมประโยชน์ที่สุด จัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งในการส่งเสริมความรู้แก่เด็กและเยาวชนในท้องถิ่น ให้มีสำนึกรักบ้านเกิด อยากรู้อยากเห็นของตนเอง อยากรู้อยากเห็นและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ด้านนโยบายและแผนงาน

ควรจัดทำแผนงานระยะสั้นและระยะยาวโดยระบุกิจกรรมที่สามารถดำเนินการให้ชัดเจน เป็นรูปธรรมมากขึ้น อีกทั้งประชุมหารือ ระดมความคิดเห็นวางแผนแม่บทในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากแผนงานและนโยบายโดยมาก เป็นแนวนโยบายจากผู้บริหาร มิใช่จากความต้องการของประชาชนแต่ละท้องถิ่น จึงยังไม่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของคนในชุมชนได้ เมื่อมีแผนแม่บทแล้วจะต้องให้ทุกองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นรับทราบรายละเอียด เพื่อจะได้มีการประสานแผนพัฒนาโครงการท่องเที่ยวของแต่ละแห่งให้สอดคล้อง เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน และแผนระยะยาวต้องมองการท่องเที่ยวในเชิงธุรกิจ ที่จะส่งเสริมและพัฒนาอย่างไรให้เกิดกำไร จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ ดังนั้นในแผนงานควรจะเป็นแผนที่ครบวงจร ทั้งการพัฒนาตัวแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว พัฒนาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นของที่ระลึก ฯลฯ

ข้อเสนอแนะจากผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอปากช่อง วังน้ำเขียว ปักธงชัย พินมาย และโชคชัย

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ควรมีการประชาสัมพันธ์บทบาทภารกิจ อำนาจหน้าที่ขององค์กรให้ประชาชนได้รับทราบมากกว่านี้ ในทุกๆด้าน เพราะในปัจจุบันประชาชนมีความเข้าใจว่าภาระงานหลักๆ ขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนครราชสีมา คือการซ่อมสร้างเส้นทางคมนาคม การขุดเจาะบ่อบาดาล แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตร และเมื่อพูดถึงบทบาททางด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะทราบเพียงองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เป็นองค์กรที่มีงบประมาณเป็นจำนวนมาก การพัฒนาคือการจัดสรรงบประมาณแก่เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือหน่วยงานที่จัดกิจกรรมภายในอำเภอเท่านั้น

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ควรสนับสนุนการจัดอบรมเพื่อเสริมความรู้ สร้างความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการ ในเรื่องอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและแนวทางการปฏิบัติตัว เพื่อเป็นส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ๆ ตนเองอยู่

- การพัฒนาการท่องเที่ยวควรเริ่มจากความต้องการของคนในท้องถิ่นเกิดจากความต้องการของชุมชน นำความต้องการของคนในพื้นที่ไปจัดทำแผนพัฒนา ให้คนในชุมชนรู้ว่าต้องบริหารจัดการอย่างไร โดยองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนครราชสีมาเป็นพี่เลี้ยงคอยสนับสนุน

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ควรประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลหาแนวทางในการพัฒนาร่วมกัน

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ควรจัดสรรงบประมาณลงในพื้นที่ต่างๆ ด้วยความเป็นธรรมควรดูปัญหาและจัดลำดับความเร่งด่วนในการแก้ไข มิใช่ทุ่มงบประมาณไปที่การดูแลโครงสร้างพื้นฐานมากกว่านโยบายด้านอื่นๆ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ดร.รัตพงษ์ สอนสุภาพ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ให้ความอนุเคราะห์ดูแลและเติมเต็มความสมบูรณ์ ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา สำหรับความร่วมมือในการให้ข้อมูล

บรรณานุกรม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, คู่มือแนวทางการจัดการที่พักสัมผัสวัฒนธรรม

ชนบท, (กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545), หน้า 19.

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3)

พ.ศ. 2546 เข้าถึงได้จาก : www.pao-roiet.go.th/test/power.php

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์พัฒนาการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยว ปี 2555-2559

, กองวิชาการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

แผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา 4 ปี พ.ศ. 2553 – 2556 , สำนักงานจังหวัด

นครราชสีมา เข้าถึงได้จาก : www.nakhonratchasima.go.th

แผนพัฒนา 3 ปี (2556-2558) องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ,

เข้าถึงได้จาก : www.koratpao.go.th

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติไทย, การดำเนินงานเพื่อกำหนด

นโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ รายงานผลการดำเนินการเสนอต่อการ

ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย , (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติไทย, 2540) หน้า 42.

มิศรา สามารถ, รายงานผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการ

บริหารจัดการด้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, (กรุงเทพฯ : สถาบันดำรงราชานุภาพ

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2543), 120หน้า.

จรงค์ อินทนนท์, การมีส่วนร่วมของประชาชนของประชาชนในการจัดการ

ท่องเที่ยว : กรณีศึกษาบ้านโป่งร้อน ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอเกาะกา จังหวัดลำปาง

, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่),

2545, 228 หน้า.

สุนันทา พูนน้อย (2543) , บทบาทของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกับการส่งเสริม

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดกาญจนบุรี

อุษาวดี พลพิพัฒน์, การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดย

ชุมชนในประเทศไทย, จุลสารการท่องเที่ยว 21,4 (ตุลาคม- ธันวาคม) : 38-48

วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มีนาคม 2557)

สถาบันดำรงราชานุภาพ, การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้าน
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, (กรุงเทพมหานคร : แอล.ที.เพรส.จำกัด, 2541),
หน้า 37

กรมป่าไม้, “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์,” 19 สิงหาคม 2548,

เข้าถึงได้จาก : <<http://www.forest.go.th /WEFCOM /Part2TAT.html>>,

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนาบริเวณเหนือเขื่อน
ภูมิพลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2548), หน้า 42.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, การพัฒนาและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร :
ศูนย์หนังสือท่องเที่ยวไทย, 2549), หน้า 7.